

Nye æblesorter til økologisk dyrkning

Marianne Bertelsen

Aarhus Universitet, Institut for Fødevarer, Kirstinebjergvej 10 5792 Årslev, Danmark.

Marianne.Bertelsen@agsci.dk
Tel: +4587158328

Økologisk dyrkning stiller særlige krav til sortsvalget, som bør bestå af sorter som er modstandsdygtige overfor æblernes mange skadevoldere. I mange år har de professionelle sortsforældre derfor satset på at udvikle sorter, som er resistente over for æbleskurv, der er den værste svampesygdom på æble. Desværre er skurvresistensen i de seneste år blevet brudt, og de tidligere resistente sorter kan nu angribes af skurv. Det betyder fornyet fokus på at finde egnede sorter til økologisk dyrkning og det har været et mål for projekt 'Fruitgrowth' som har løbet i perioden 2010-2014.

Sansa (Galak) har i flere omgange været i afprøvning i Danmark, og sorten er et godt bud på en ny efterårssort, som skal høstes og spises i perioden september-oktober. Sansa er egnet til økologisk eller usprøjet dyrkning da den er modstandsdygtig overfor de fleste sygdomme.

I projektet er der hjemtaget 27 sorter fra forskellige forældre i hele Europa og sorterne er testet under danske forhold i forsøgsplanlægningen i Årslev med det formål at finde sorter,

som helt eller delvist kan leve op til følgende krav:

- Modstandsdygtig over for de sygdomme og skadedyr, som angriber æbler
- Attraktivt udseende: klarrød, ensartet medium størrelse og rund eller 'æbleformet'
- God spisekvalitet: sprød, saftig og sød med tynd skræl og uden bismag eller tendens til at blive fedtet
- God holdbarhed, især i perioden efter lagring (hyldeliv), hvor æblet skal transporteres, sælges og spises før det bliver blødt og melet
- Sorten skal være frugtbar, tidligt bærende og let at plukke. Træet må ikke vokse for kraftigt og det skal være let at beskære
- Sorten skal kunne modne optimalt i Danmark og helst ikke have et plukketidspunkt, som ligger sent i sæsonen (slutningen af oktober)

Gaia er en meget frugtbar og let-dyrket og flot sort, men frugtkvaliteten er ikke god nok ved lagring på kølelager. Derfor undersøges det om en mere optimal lagring kan forbedre kvaliteten.

Maribelle er velsmagende og meget holdbar også efter lagringen holder sorten sig flot, så forbrugeren kan nå at spise frugten mens den er optimal.

Konklusion:

Kun et fåtal af de mange tusind æblesorter der hvert år forædles rundt omkring i verden bliver udvalgt til forsøgsdyrkning. Men selv blandt disse særligt udvalgte er der mange der ikke lever op til de høje krav der i dag stilles til en ny sort. Så efter kun 2 års afprøvning er det allerede muligt at kassere en god del af de 27 sorter – fordi de enten blev hårdt angreb af rådsygdomme, ikke kunne modne optimalt i det danske klima, var for grimme eller spisekvaliteten for ringe. Men der er også sorter som ser lovende ud, og nederst ses en tabel over de 10 bedste sorter i den nye sortsafprøvning. Fælles for sorterne er at der kun er set frugt 1-2 år, så resultaterne er endnu for spinkle til at danne grundlag for at anbefale sorterne til plantning.

Oversigt over de 10 bedste af de afprøvede sorter. Træerne er stadig unge, men har klaret sig uden nævneværdige sygdomsproblemer i den økologiske forsøgsmark.

Sortsnavn	Oprindelse	Bedømmelse (baseret på resultater fra 2013)	Høst	Lagring	Hyldeliv
Your Choise	Norge	Mørkerød, medium størrelse, tidlig efteråræble. Sorten er frugtbar.	Primo sep.	1 mdr.	Kort
Sansa /Galak	Japan	Medium størrelse, rød, sød og sprød. Tidlig 'Galak'. Frugtbar sort.	Primo sep.	1 mdr.	OK
Gaia	Italien	Medium størrelse rødt æble. Sorten er meget frugtbar og tidligt bærende med god træform. Frugtkvalitet på det jævne ved alm. kølelagring	Ultimo sep.	2-3 mdr.	OK
Tells 47/05	Belgien	Rødt, småfalden, men god sukker/syre balance og krydret smag.	Ultimo sep.	3-4 mdr.	Langt
Poul Sloth	Danmark	Stort, lidt grovt udseende æble. Krydret smag.	Ultimo okt.	2 mdr.	Kort
Fragrance	Tjekkiet	Stor rød frugt, årets bedste karakter for spisekvalitet, sød	Ultimo okt.	2 mdr.	OK
HL782	Tjekkiet	Medium størrelse, smager lidt som Topaz.	Ultimo okt.	3-4 mdr.	?
Tells A931 / Galant	Belgien	Rød, medium størrelse, tykskrællet, men hård og sprød	Ultimo okt.	4 mdr.	OK
Maribelle	Holland	Stor rød frugt af god kvalitet, høj karakter for spisekvalitet.	Ultimo okt.	3 mdr.	Langt
A987-74	Belgien	Medium størrelse, sød, fast og tæt i kødet. Stor uenighed om smagen.	Primo okt.	4-5 mdr.	Langt

